

G E S I G N A L E E R D

Deze rubriek belicht binnen- en buitenlandse signalen op infectieziektegebied. De berichten zijn afkomstig uit 2 bronnen: Inf@ct en het signaleringsoverleg. Inf@ct is de elektronische berichtenservice van de Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI) van het RIVM-CIb. In het signaleringsoverleg wordt wekelijks op het CIb gesproken over toename van bestaande of opkomst van nieuwe infectieziekten. Hieronder volgt een overzicht van de signalen tot en met 16 september 2010.

Binnenland

Toename van legionellose opgelopen in Nederland

Het aantal legionellosemeldingen blijft hoog. Het totale aantal patiënten met een eerste ziekte dag in augustus is gestegen tot 128. Dat is iets hoger dan het record aantal meldingen uit de maand augustus 2006 (120 meldingen). Ter vergelijking: in 2007, 2008 en 2009 werden respectievelijk 42, 67 en 36 patiënten met een eerste ziekte dag in augustus gemeld. Van de 128 patiënten liepen 93 patiënten (73%) de ziekte waarschijnlijk in Nederland op. De verhoging wordt gezien in diverse GGD-regio's; een gemeenschappelijke bron lijkt niet aanwezig. De leeftijd- en geslachtsverdeling vertonen geen bijzonderheden.

(Bron: RIVM/CIb)

Bovine tuberculose in Friesland

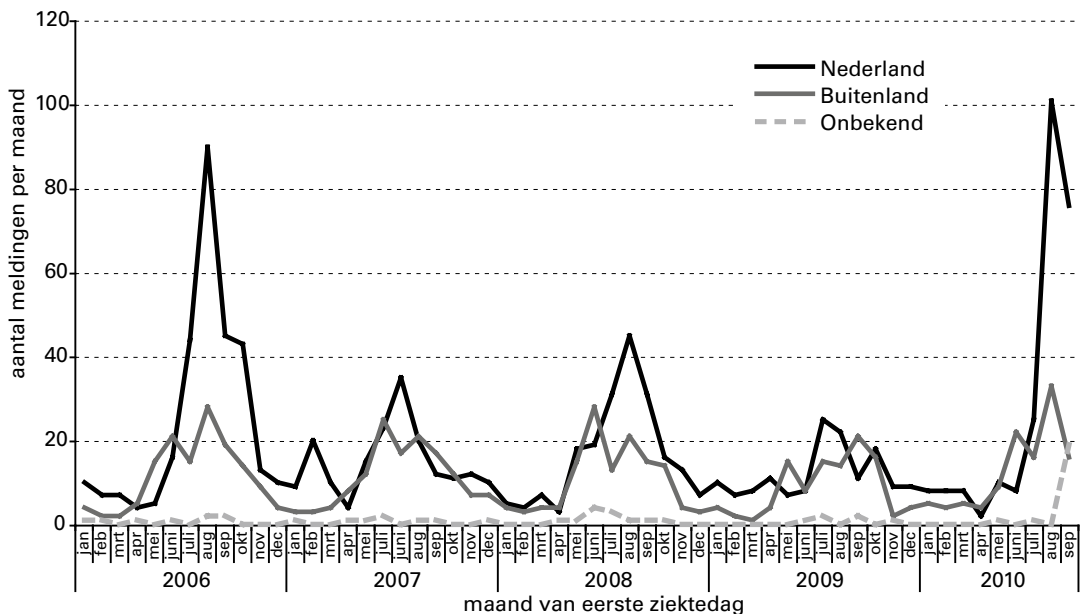
Eind juli trof een dierenarts van de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA) verschijnselen van tuberculose aan

tijdens de keuring na het slachten van een rund bij een melkveebedrijf in Friesland. Uit onderzoek op het Centraal Veterinair Instituut bleek het om een besmetting met rundertuberculose te gaan. Vervolgonderzoek van de nVWA op het bedrijf toonde aan dat 20% van de runderen positief was voor rundertuberculose. Deze dieren zijn gedood om verdere verspreiding te voorkomen. Zowel de bedrijven die runderen aan het melkveebedrijf hebben geleverd als bedrijven die dieren hebben ontvangen van het verdachte bedrijf worden onderzocht. Hierbij is op een tweede bedrijf in Drenthe een rund aangetroffen met bovinetuberculose afkomstig van het besmette veebedrijf. Zie verder het volledige bericht op de website van de VWA. Een contactonderzoek onder de bewoners van de boerderijen en hun medewerkers is gestart, tot nu toe zijn er geen infecties gevonden bij medewerkers op de betrokken boerderijen.

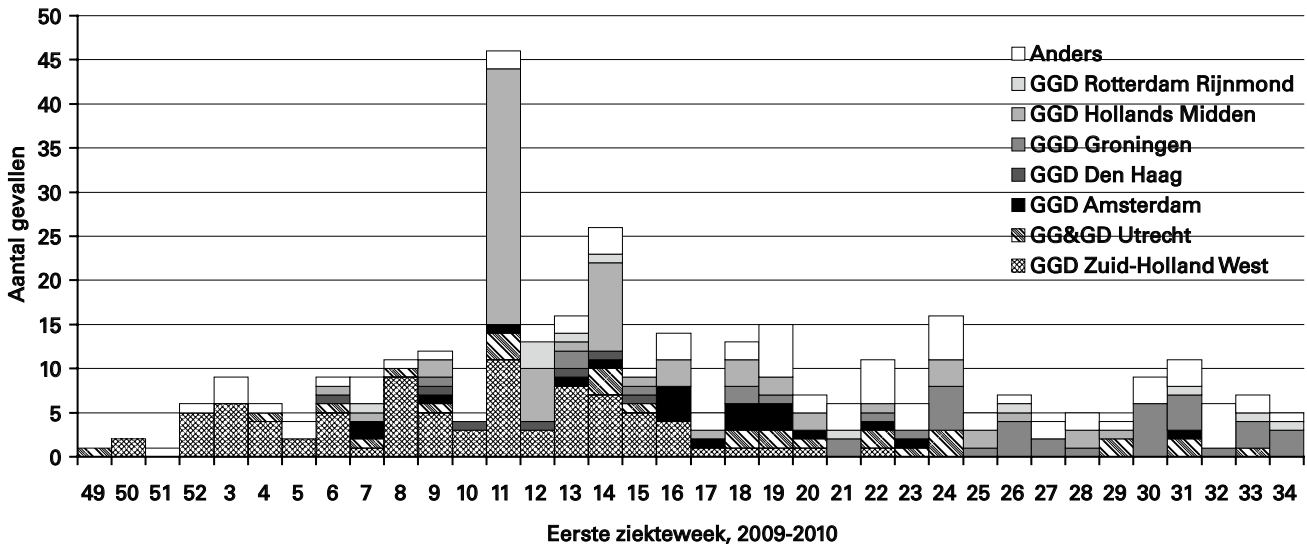
(Bron: nVWA)

Leverbot na vakantie in Italië

Deze zomer meldde een 35-jarige vrouw, zich met koorts bij een arts. Bij onderzoek werden eosinofilie en leverenzymafwijkingen geconstateerd. In de feces van deze vrouw werd vervolgens een leverbrotei (*Clonorchis sinensis*, *Opisthorchis/Metagonimus* of *Heterophyes* spp) (zie foto) gevonden. Uit de anamnese bleek de vrouw in Aosta, Italië op vakantie te zijn geweest en daar in een restaurant rauwe vis te hebben gegeten. Contact met een Italiaanse arts bracht nog meer patiënten aan het licht. Er zijn zeker 80 patiënten die op dezelfde dag (24 juli) in hetzelfde restaurant rauwe

Aantal meldingen van Legionellose opgelopen in Nederland of Buitenland. (voorlopige data Osiris 6 okt 2010)

Bofuitbraak in Nederland

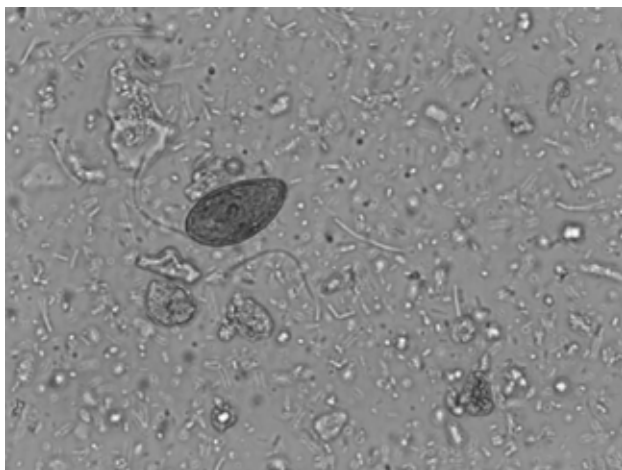
vis (zeelt) hebben gegeten en dezelfde ziekteverschijnselen vertoonden als de Nederlandse vrouw.

Infectie met leverbot kan worden veroorzaakt door verschillende platwormen zoals *Fasciola hepatica* (endemisch onder vee in Nederland), *Clonorchis sinensis* (Chinese leverbot), *Opistorchus felineus* en verwante soorten. Het is lastig om de soorten op basis van morfologische kenmerken van de eieren te benoemen. De eieren lijken sterk op elkaar en hebben allemaal het voor botten typerende dekseltje: het operculum. Infectie van de mens vindt plaats door het eten van rauwe besmette (zoetwater) vis, slakken zijn tussengastheer. De volwassen wormen leven in de galgangen en kunnen daar tot weefseldestructie leiden. De parasiet is endemisch in Azië en delen van Oost-Europa, en ook in Italië zijn een aantal uitbraken beschreven. Het is nog onduidelijk of de vis

geïmporteerd was of uit Italië afkomstig is. Nader onderzoek naar de precieze verwekker wordt door het European Union Reference Laboratory for Parasites in Rome gedaan. (Bron: H. Naus (analist) en W. Dorigo (arts-microbioloog) van Tergooiziekenhuizen)

Bofuitbraak in Nederland

Nog steeds heerst er bof onder met name studenten in Nederland. Het aantal patiënten met een eerste ziekte dag tussen 1 december 2009 en 6 september 2010 bedraagt momenteel 341. Van 31 patiënten is bekend dat ze complicaties ontwikkelden; in 26 gevallen betrof het een orchitis. Vijf patiënten werden in het ziekenhuis opgenomen. Ruim 70% van alle patiënten is student of heeft contact gehad met studenten. Het merendeel is tweemaal gevaccineerd. De laatste weken worden relatief veel meldingen door GGD Groningen gerapporteerd. (Zie figuur). De GGD heeft de afgelopen periode actief studenten geïnformeerd over bof en daarnaast huisartsen gevraagd alert te zijn op verschijnselen van bof en hen geadviseerd over diagnostiek. (Bron: RIVM/Cib)

Leverbot

Buitenland

Toename monkeypox gesignaleerd in Democratische Republiek Congo

Op grond van gegevens verkregen tijdens een actieve surveillance in de periode november 2005 tot november 2007 in de Democratische Republiek Congo stellen onderzoekers dat de incidentie van monkeypox sinds de laatste metingen, tussen 1981 en 1986, 20 maal hoger is geworden. Bij de laatste actieve surveillance zijn 760 laboratoriumbevestigde patiënten gevonden. Hoewel de klinische verschijnselen lij-

ken op de humane pokken zijn ze over het algemeen milder. Overdracht van mens op mens is nog niet vaak beschreven; het is wel mogelijk, maar verloopt minder efficiënt dan bij het humane pokkenvirus.

Monkeypoxvirus behoort tot de groep van orthopoxvirussen, waartoe ook het humane pokkenvirus (variolavirus) behoort. Vaccinatie tegen humane pokken leidde destijds ook tot immuniteit voor monkeypox. Een verklaring voor de toename van het monkeypoxvirus is dan ook dat er nu een verminderde immuniteit is vanwege het stoppen van de pokkenvaccinatie. Een andere mogelijke verklaring is dat er steeds meer mensen de wildernis in trekken (vluchtelingen) en daar leven met en eten van mogelijk besmette dieren (apen en eekhoorns en ander klein wild).

(Bron: Promed)

West-Nijlvirusinfecties in Europa

Het aantal patiënten met West-Nijlvirusinfectie in Europa neemt nog toe.

In het noorden van Griekenland zijn sinds 15 september 223 patiënten gemeld; hiervan zijn 23 mensen overleden. In Roemenië bedraagt het aantal patiënten inmiddels 38 waarvan 4 zijn overleden. In Rusland wordt de grootste stijging gezien. In de regio Volgograd 365 patiënten met een encefalitis door West-Nijlvirus in het ziekenhuis opgenomen. Zes patiënten zijn overleden. Ook Turkije en Hongarije melden patiënten. Het gaat hier om 7 en 3 patiënten.

(Bron: EWRS)

**Bevestigde gevallen West-Nijlvirus in Europa
1 juli-10 september 2010**

Patiënt met dengue in Nice (Frankrijk)

Voor het eerst is een autochtone infectie van dengue in Frankrijk gemeld. Het gaat om een 64-jarige man, woonachtig in Nice die sinds 23 augustus koorts, spierpijn en algehele malaise had. De man was in het ziekenhuis opgenomen, waarna laboratoriumonderzoek een positieve IgM en IgG voor denguevirus aantoonde (PCR was negatief). Het serotype is nog niet bekend. De patiënt is niet recent in het buitenland geweest en heeft ook niet recent een bloedtransfusie ontvangen. Hij heeft wel een aantal weken vrienden uit de Antillen op bezoek gehad. Mogelijk had één van hen dengue en heeft een lokale tijgermug, *Aedes albopictus*, tijdens een bloedmaal het virus opgepikt en het vervolgens overgedragen aan de patiënt. In het Franse departement Alpes Maritimes (waartoe Nice behoort) heeft de tijgermug zich al gevestigd.

Naar aanleiding van dit incident zijn verschillende maatregelen genomen zoals voorlichting aan professionals en de bevolking over dengue en bestrijding van muggen. Daarnaast wordt nog uitgezocht of de patiënt recent lokaal gereisd heeft en is er actieve case finding gestart. Bij deze geïntensiveerde surveillance is nog één andere patiënt met dengue gevonden.

In Nederland zijn recent enkele tijgermuggen en 2 andere exotische muggensoorten bij handelaren van tweedehands banden aangetroffen. Om vestiging van exotische muggen te voorkomen, worden bestrijdings- en preventiemaatregelen getroffen.

(Bron: EWRS)

C.M. de Jager, RIVM-Centrum Infectieziektebestrijding, Bilthoven